

orðaskifti

→
ar hugsað um at klišt burtur tað slitna og limað avskrivt inn í staðin. Neyvan hevði nakar hugsað um at pynta teir bókstavar, ið ikki eru nógv vakrir ella skriva oman á kámar ella ólesiligar bókstavar. Neyvan hevði nakar hugsað um at yrkt aftur at Seyðabrævahandritinum ella umyrkt tað eftir egnum tykki. Fyri fornfróðingin er Kirkjubæmúrin eins týðningarmikið skjal úr miðöld og Seyðabrævið er tað, og hóast tað bæði hevur verið drigið frá og yrkt aftur at Kirkjubæmúrinum í øldir, kann tað ikki vera okkara uppgáva at yrkja víðari, tá vit eru meðvitandi um, at tað er varðveiting og trygging av týðningarmiklum søguskjali, sum er veruliga uppgáva okkara. Henda uppgávan gerst munin lættari av, at Kirkjubæmúrin ikki verður nýttur og ikki eigur at verða nýttur til nakað annað enn at vera eitt søguskjal, um so er, at nýtslan setur ávís krøv, sum ikki kunnu lukast uttan serlig tiltøk.

3. leiðin: Varðveiting.

Nú er longu 3. leiðin, varðveiting, konservering, av tí, sum til er, umrødd og grundgivin. Úr einum søguligum, antikvariskum sjónarmiði er hetta einasta gongda leið at tryggja heimildarviðir í fornminninum. Alt annað er neyðloysnir. Henda møguleika hava vit í Kirkjubæmúrinum, og hetta er leiðin. Fornminnis-savnið hevur sett sær fyrri at ganga. Hetta ber í sær, at endamálið við komandi umvælingum verður at tryggja stabilitetin í múrinum og, so frægt tað er gjørligt, at forða fyrri at náttúrukreftirnar framhaldandi skaða hann.

4. leiðin: Vernd.

Hvussu væl ein konservering av múrinum enn verður gjørd, fer hon ikki at kunna forða náttúrukreftunum í framvegis at herja á. Sum frá líður fara hol aftur at koma á

nýggju fugurnar, væta og frost sleppa fram at aftur, og náttúrliga erosiónin verður als ikki tarnað av konserveringini. Hetta nevur fingið menn at hugsa um 4. leiðina, at verja múrin móti niðurbrotning við at loka hann inni, og er hetta uppskotið sett fram av Knud J. Krogh, savnverði, sum í hesum eins og øðrum málum hevur virkað sum ein av trúgvastu ráðgevu savnsins. Besta dømi um fornminnavernd við innilokan, sum eg veit um, finst just í Kirkjubø. Har er aldargamla roykstovan so litið ávirkað av veðri og so væl varðveitt, sum hon er, just tí hon aldri hevur staðið innandura. Munur er á varð-

veitingini av roykstovuni og stokkastovunum, sum hava staðið uttandura, og tiskil hava verið endurnýggjaðar og broyttar fleiri ferðir.

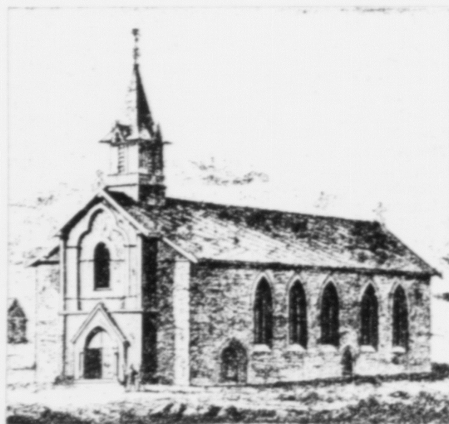
Við einihverji innilokan skuldi borið til at fingið tamarhald eisini á erosiónini, og ein innilokan verður at føra við sær, at tann neyðuga konserveringini fær heilt aðrar fyrtreytir. Hon verður nógv minni umfatandi og nógv kravminni. Hetta at loka múrin inni er ikki bert sum at siga tað. Tað eru tvær vandamál, sum í fyrstu atlugu falla í eyguni. Tey eru: 1. monumentala virði í múrinum og 2. møgulig negativ hjárin av teirri veðurlagsbroyting, vit geva múrinum við eini innilokan.

Monumentala virði í múrinum er sera stórt, og ein avgjörd treyt í sambandi við eina innilokan má tí vera, at hetta virðið eisini verður varðveitt í størst møguligan mun, eins og heildin og umhvørvið eigur at verða nervað sum minst. Hetta verður at seta sera stór krøv til tann arkitekt, sum fær hetta arbeiðið litið til.

Eftir uppskoti Knud J. Kroghs eru tvær møguleikar fyrri innilokan. Vit kunnu tekja múrin og verja ávisar týðningarmiklar og serliga hóttar partar av útveggjunum við t.d. glasi, eins og gjørt hevur verið við bispaborg-

ina í Hamar. Ella vit kunnu loka hann heilt inni - í glasi væntuliga - eins og ætlanin er at gera við dómkirkjuleivdirnar í Hamar. Hver av hesum møguleikum fer at verða valdur, ber ikki til at siga í løtuni.

Tað hevur áður verið ført fram, at fornminni í Kirkjubø eru einastandandi í føroyskum samahangi og týðningarmikil í norðurlendskum samahangi. Hetta merkir tíværri eisini, at trupulleikarnir har eru einastandandi fyrri føroysku fornminnaumsjónina, sum ikki hevur royndir við líknandi fornminnum at læra av. Vit hava tó her serstakar skyldur, bæði móttvegis søgu okkara og norðurlendsku miðaldarsøguni, sum múrin er partur av. Vit hava skyldu til at ansa eftir, at hann ikki forferst, men vit hava fyrst og fremst skyldu til at vísja okkum, at tað, vit gera, veruliga er múrinum at gagna, so vit ikki í bráðræðni gera múrin til enn eitt av hesum byggimistøkum, sum eru vordin gerandiskostur í Føroyum. Vanligir bygningar, vegir og tiltik kann verða umafturgjört, men vit hava bert ein Kirkjubæmúr. Honum hava vit ikki ráð at eksperimentera við.

Amnesty International

Upplatingartíðirnar hjá Amnesty International, Føroya Deild eru broyttar soleiðis:

Mánadag kl. 16-18.

Friggjadag kl. 10-18.

Tlf. 15816.